
ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ

УДК 334.012.63/.64:355(477)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.19.33>

Кобеля-Звір М.Я.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва, торгівлі та логістики,
Львівський торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5627-9408>

Звір Ю.В.

здобувач кафедри підприємництва, торгівлі та логістики,
Львівський торговельно-економічний університет

Kobelia-Zvir Mariana, Zvir Yurii

Lviv University of Trade and Economics

ГРАНТИ МІЖНАРОДНОГО ВИШЕГРАДСЬКОГО ФОНДУ НА ПІДТРИМКУ РЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

GRANTS FROM THE INTERNATIONAL VISEGRAD FUND TO SUPPORT REGIONAL COOPERATION

Стаття докладно розглядає грантові можливості Міжнародного Вишеградського Фонду для стимулювання регіонального співробітництва. У дослідженні продемонстровано цілі та пріоритети донорської установи в підтримці проектів взаємодії України, Чехії, Угорщини, Польщі і Словаччини. Акцентовано на тому, що Фонд забезпечує фінансування різноманітних заходів у всіх сферах життя: від невеликих транскордонних проектів, спрямованих на покращення взаєморозуміння в прикордонних районах, до багатосторонніх ініціатив, які можуть принести користь людям у всьому регіоні. Продемонстровано, що донорська інституція підтримує проекти за чотирма програмами: «Міні-гранти V4 Gen», «Вишеградські гранти», «Вишеград+ гранти», «Стратегічні гранти». У статті проаналізовано 2 програми, які є актуальними для України: «Вишеград+ гранти» та «Міні-гранти V4 Gen». Здійснено аналіз умов грантових програм та виявлені особливості участі у грантових конкурсах Фонду для організацій з України. На основі проаналізованої конкурсної документації сформовано ряд рекомендацій для представників громадських організацій, які стануть їм у нагоді під час підготовки проектних пропозицій та аплікування на конкурс. А саме: необхідно встановити зв'язок із партнерською організацією та обговорити спільний план виконання проекту; запланувати власний внесок у вигляді грошових на негрошових ресурсів; подати ідею проекту та зачекати на відгук грантодавця; врахувати хвилі конкурсу на 2024 рік із дедлайнами; заповнити усю аплікаційну форму; очікувати результатів; у випадку позитивного рішення підтвердити та підписати грантовий договір, розпочати реалізацію проекту; якщо проект не отримав підтримку, звернутися за зворотнім зв'язком і розглянути можливість перегляду або модифікації ідеї для нової подачі. Підсумовано, що міні-гранти V4 Gen покликані просувати демократичні цінності, громадянську участь і транскордонний діалог серед молоді, а пілотний проект у 2024 році підтримує короткострокову мобільність молоді також в Україні. Програма «Вишеград+ гранти» доступна для українських організацій на більш лояльних умовах.

Ключові слова: Міжнародний Вишеградський Фонд, Вишеградська четвірка, гранти Вишеградського Фонду, гранти для проектів регіонального співробітництва.

The article examines in detail the grant opportunities of the International Visegrad Fund to stimulate regional cooperation. The study demonstrates the goals and priorities of the donor

---

institution in supporting cooperation projects of Ukraine, the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia. It is emphasized that the Fund provides financing for various activities in all spheres of life: from small cross-border projects aimed at improving mutual understanding in border areas to multilateral initiatives that can benefit people throughout the region. It was demonstrated that the donor institution supports projects under four programs: "Mini-grants V4 Gen", "Visegrad grants", "Visegrad+ grants", "Strategic grants". The article analyzes 2 programs that are relevant for Ukraine: "Visegrad+ grants" and "Mini-grants V4 Gen". The conditions of grant programs were analyzed and the peculiarities of participation in the fund's grant contests were identified for organizations from Ukraine. On the basis of the analyzed tender documentation, a number of recommendations were formed for representatives of public organizations, which will be useful to them during the preparation of project proposals and applications for the tender. Namely: it is necessary to establish contact with the partner organization and discuss a joint project implementation plan; to plan one's own contribution in the form of monetary and non-monetary resources; submit a project idea and wait for the grantor's response; take into account the waves of the competition for 2024 with deadlines; fill out the entire application form; expect results; in case of a positive decision, to confirm and sign the grant agreement, to start the implementation of the project; if the project does not receive support, seek feedback and consider revising or modifying the idea for a new submission. It was concluded that "V4 Gen Mini-Grants" are designed to promote democratic values, civic participation and cross-border dialogue among young people, and the pilot project in 2024 supports short-term youth mobility in Ukraine as well. The "Visegrad+ grants" program is available to Ukrainian organizations on more loyal terms.

Keywords: International Visegrad Fund, Visegrad Four, Visegrad Fund grants, grants for regional cooperation projects.

Постановка проблеми. Взаємовідносини України з країнами Вишеградської четвірки (Чехія, Словаччина, Угорщина та Польща) завжди мали важливе значення. По-перше, три з чотирьох країн у складі Вишеградського об'єднання є сусідами для України, з якими у неї існують історично дружні стосунки. По-друге, всі чотири країни стали прикладом успішного приєднання до Європейського Союзу, що зробило ці прецеденти важливим джерелом для України у вивченні корисного досвіду для підтримки та авторитету в процесі реалізації її євроінтеграційних прагнень. Співпраця між Україною та країнами Вишеградської четвірки в умовах війни є важливим чинником, який сприяє успішній реалізації одного з ключових пріоритетів зовнішньої політики України - курсу на європейську інтеграцію. У перспективі взаємини між Україною та країнами Вишеградської четвірки все більше набувають геополітичного, економічного, соціального, культурного характеру, а грантове фінансування Фонду стає ефективним методом на підтримку проєктів регіонального співробітництва [10].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості діяльності та перспективи співпраці Вишеградської четвірки з Україною були предметом вивчення як вітчизняних, так і зарубіжних вчених: Н.В. Максименко, А.Д. Шкаруба, М.В. Трофименко, Г. П'ятакова [3; 7; 10; 12].

М.В. Трофименко присвятив дослідження аналізу публічної дипломатії Вишеградської групи (V4) та країн, що в неї входять (Польща, Угорщина, Чехія та Словаччина), зазначивши: реалізація публічної дипломатії покладена на головний культурний орган Вишеградського співробітництва – Міжнародний Вишеградський Фонд [10].

Галина П'ятакова розглянула особливості співпраці України з країнами Вишеградської групи у соціально-культурній сфері [3].

Грантові програми транскордонного співробітництва Чехії, Словаччини, Угорщини та Польщі вчені вивчали лише ситуативно [5; 6; 8; 9].

Зазначені автори зробили вагомий внесок у вивчення та аналіз співпраці України з Вишеградською групою. Проте поза їх увагою залишилися аспекти грантової підтримки Міжнародного Вишеградського Фонду для стимулювання регіонального співробітництва.

Формулювання цілей статті. Цілями дослідження є огляд грантових можливостей Міжнародного Вишеградського Фонду для стимулювання регіонального

співробітництва, аналіз цілей та пріоритетів донорської установи в підтримці проектів взаємодії, виявлення особливостей участі у грантових конкурсах Фонду для організацій із України. На основі проаналізованої конкурсної документації сформувавши ряд рекомендацій для представників громадських організацій, які стануть їм у нагоді під час підготовки проектних пропозицій та аплікування на конкурс.

Виклад основного матеріалу. Утворення регіонального об'єднання «Вишеградська четвірка», яке включало в себе Чеську Республіку, Словаччину, Угорщину та Польщу, відбулося 15 лютого 1991 року в місті Вишеград, Угорщина. Етап встановлення відносин між Україною та країнами Вишеградської четвірки розпочався у 2000-му, і за останні роки ці зв'язки отримали новий формат і перетворилися на важливі [7]. Варто відзначити, що в умовах війни Вишеградська четвірка продовжує підтримувати позицію України та проявляє зацікавленість у співпраці з Києвом для формування зони безпеки, стабільності та демократичного політичного режиму.

У 2000 році урядами країн Вишеградської групи (Чехії, Угорщини, Польщі та Словаччини) був створений Міжнародний Вишеградський Фонд. Він дотримується бачення президента Вацлава Гавела, президента Леха Валенси та прем'єр-міністра Йозефа Анталла та підтримує регіональну співпрацю організацій громадянського суспільства. Це можливо завдяки грантам, стипендіям і резиденціям художників. Фонд підтримує оригінальні підходи, які допомагають регіону прогресувати в семи основних сферах культури, освіти, інновацій, демократичних цінностей, державної політики, навколишнього середовища, туризму та соціального розвитку.

Причому у центрі уваги – Центральна Європа з повним розумінням її історії та необхідності взаємної поваги та співпраці заради кращого майбутнього в ширшому європейському контексті. Річний бюджет Фонду становить 10 мільйонів євро, забезпечених рівними внесками урядів V4. На тимчасовій основі Фонд також керує фінансовими внесками третіх країн для проектів Вишеградської групи+.

Забезпечується фінансування різноманітних заходів у всіх сферах життя: від невеликих трансдонних проектів, спрямованих на покращення взаєморозуміння в прикордонних районах, до багатосторонніх ініціатив, які можуть принести користь людям у всьому регіоні. Донорська інституція підтримує проекти за чотирма програмами:

- Міні-гранти V4 Gen.
- Вишеградські гранти.
- Вишеград+ гранти.
- Стратегічні гранти [2].

Проаналізуємо 2 програми, які є актуальними для України: «Вишеград+ гранти» та «Міні-гранти V4 Gen».

Вишеград+ гранти. Гранти Вишеград+ підтримують проекти, які сприяють процесам демократизації та трансформації у вибраних країнах Західних Балкан та Східного партнерства. Гранти Вишеград+ повинні бути реалізовані в регіоні Східного партнерства або Світового банку та/або мати значний вплив на місцеві громади принаймні в одній із цих країн. Максимальна тривалість втілення проекту – 18 місяців [1; 13].

Відмінною особливістю є те, що запропоновані до фінансування проекти повинні чітко відповідати одній із цілей семи пріоритетних напрямків програми:

1. Культура та спільна ідентичність
  - Проекти, що створюють/презентують спільні аудіовізуальні, літературні та інші сучасні мистецькі продукти для нових аудиторій.
  - Проекти, що відображають спільну історичну та культурну спадщину, а також культурне розмаїття через спільні дослідження та обмін знаннями.
  - Проекти, що налагоджують та сприяють співпраці між муніципалітетами, регіонами та місцевими групами через спільні культурні заходи.
2. Освіта та розвиток потенціалу

– Проекти, що зміцнюють професійні мережі навчальних закладів та підтримують мобільність студентів, дослідників та викладачів для обміну найкращими практиками.

– Проекти, що покращують «тверді» та «м'які» навички XXI століття за допомогою формальних та неформальних освітніх методів.

3. Інновації, R&D, підприємництво

– Проекти, спрямовані на створення нових ділових та кластерних мереж для МСП, стартапів та науково-дослідних установ у країнах В-4 та за їх межами.

– Проекти, спрямовані на вирішення економічних викликів та покращення екосистеми для бізнесу та соціальних підприємств через спільне лобіювання, спільні політичні рішення та обмін найкращими практиками.

– Проекти, пов'язані з інноваціями, новими технологіями та науковими дослідженнями на регіональному та міжгалузевому рівнях.

4. Демократичні цінності та медіа

– Проекти, що сприяють активній участі громадян у демократичних процесах прийняття рішень та розвитку демократичних дебатів.

– Проекти, що сприяють прозорості та боротьбі з корупцією шляхом підтримки обміну знаннями та розбудови потенціалу викривачів, журналістів-розслідувачів та наглядових органів

– Проекти, спрямовані на підвищення медіа- та інформаційної грамотності, посилення стійкості до упередженого висвітлення подій, дезінформації та пропаганди.

– Проекти, спрямовані на краще висвітлення у ЗМІ актуальних тем у регіоні В-4 та розширення доступу до інформації.

5. Публічна політика та інституційне партнерство

– Проекти, що об'єднують експертні спільноти для пошуку спільних рішень спільних політичних викликів.

– Проекти, що сприяють активному лобіюванню змін у політиці та належному управлінні, а також налагодженню зв'язків між зацікавленими сторонами та особами, які приймають рішення.

6. Регіональний розвиток, довкілля та туризм

– Проекти, що пропонують нові рішення та заходи для боротьби зі зміною клімату та підвищення обізнаності про захист навколишнього середовища в регіоні В-4 та за його межами.

– Проекти, спрямовані на сталий розвиток туризму на місцевому та регіональному рівнях шляхом поєднання міжнародного досвіду та спільних ноу-хау.

– Проекти, скомп'ювані на пошук та обмін інноваційними рішеннями у сфері розвитку місцевої та регіональної інфраструктури, містобудування, ревіталізації земель та сільського господарства.

7. Соціальний розвиток

– Проекти, що сприяють розвитку інклюзивного мислення в суспільстві та спрямовані на захист і розширення прав і можливостей меншин.

– Проекти, що покращують діалог між поколіннями та інфраструктуру соціальної допомоги для вирішення спільних демографічних проблем та проблем громадського здоров'я.

– Проекти, що пропагують здоровий та активний спосіб життя та зменшують зловживання адиктивними речовинами [1].

Особливістю та водночас перевагою програми є той факт, що українські організації можуть подавати заявки з 2 партнерами з різних країн Вишеградської четвірки: формат 1xУкраїна + 2xВишеградська четвірка. Гранти покривають до 100% бюджету проекту з максимальним покриттям 15% від запитуваної суми на накладні витрати [4].

У 2024 році прийом заявок відбувається трьома хвилями з наступними дедлайнами: 1 лютого, 1 червня, 1 жовтня.

Міні-гранти V4 GEN. Пілотний проект Міжнародного Вишеградського Фонду у 2024 році підтримає новаторські ініціативи, що можуть змінити молодіжний ландшафт в Україні.

При цьому заохочують українських директорів шкіл, вчителів, тренерів та наставників отримати фінансування для короткострокової мобільності молоді та долучитися до транскордонного співробітництва, а також до спільних творчих, освітніх чи спортивних заходів, здобути цінний досвід та налагодити нові знайомства [11; 13].

Виділимо особливості цього пілотного проекту для України:

1. Проект має враховувати можливість мобільності молоді віком від 12 до 30 років із України та двох різних країн Вишеградської четвірки (Чехія, Угорщина, Польща, Словаччина). Заявник повинен бути офіційно зареєстрованим суб'єктом в Україні.

2. Будь-яка юридична особа в Україні, яка має відношення до роботи з молоддю, може брати участь як заявник або отримувач гранту (це, наприклад, школи, клуби, дозволя, спортивні асоціації, молодіжні громадські організації тощо).

3. Кожен проект повинен провести щонайменше один спільний захід із участю всіх сторін.

4. Кожен проект має провести принаймні одну спільну презентацію для широкої аудиторії (наприклад, школи, місцева громада тощо) разом із креативними методами опосередкованого охоплення (соціальні мережі, веб-сайт, презентація на місці). Цю презентацію можна поєднати зі спільним заходом.

5. Максимальний термін реалізації проекту – 6 місяців; програма спрямована на підтримку як одноразових, так і багаторазових короткострокових візитів/обмінів (по кілька днів).

Перевагою проекту є сума грантового фінансування, яку можна отримати на реалізацію одного проекту, а саме: максимальний запитуваний бюджет на один проект становить 10 000 євро. Бюджет розраховується як одноразова сума, що покриває кількість осіб/днів (60 євро на кожного учасника та/або супроводжуючого на день) і може використовуватися для покриття будь-яких витрат, пов'язаних із проектом (проживання, проїзд, вхідні квитки, гонорари тощо).

Відмінною особливістю є підтримка проектів, які реалізуються у таких сферах інтересів:

1. СТІЙКІСТЬ:

– підвищення обізнаності щодо зміни клімату та сталого розвитку, втрати біорізноманіття; підвищення кліматичної стійкості, обмін ноу-хау, конкретні екологічні проекти на основі громад тощо.

2. СПАДЩИНА ТА ПАМ'ЯТЬ:

– спільна історія та спільне майбутнє, включаючи викладання/вивчення спільної історії, збір свідчень свідків та запуск проектів усної історії, представлення місцевої історії в регіональному контексті, популяризація (спільних) річниць чи цікавих пам'яток (вступ до ЄС, річниця 1956/1968...).

3. ЗДОРОВ'Я ТА АКТИВНИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ:

– спорт та інші види діяльності, що сприяють активному способу життя, здоровому харчуванню та заходам, спрямованим на особисте благополуччя, а також фізичне та психічне здоров'я.

4. МИСТЕЦТВО ТА КУЛЬТУРА:

спільне створення нових вистав, сприяння культурним обмінам у сфері театру, кіно, музики, літератури, традиційних ремесел тощо (будь-яке виробництво та поширення образотворчого, літературного та виконавського мистецтва, спільні відвідини культурних установ).

5. ДЕМОКРАТИЧНІ ЦІННОСТІ ТА ГРОМАДЯНСЬКІ ЧЕСНОТИ:

– підвищення зацікавленості та участі в демократичних процесах, відданість загальному добробуту, сприяння діалогу про права людини, конкурси дебатів, студентські парламенти, залучення громади та волонтерство.

6. ПРАКТИЧНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО:

сприяння практичним обмінам між професійно-технічними школами, неурядовими організаціями, між школами та підприємствами, а також створення можливостей для короткострокового стажування та навчання, одночасно сприяючи розвитку підприємницького духу та вдосконаленню конкретних навичок [11].

Проаналізувавши інформацію в конкурсній документації, а саме: умови проекту, порядок аплікування, критерії оцінювання проектних пропозицій, – ми сформуваємо ряд рекомендацій:

- встановіть зв'язок із партнерською організацією та обговоріть спільний план виконання вашого проекту;
- заплануйте власний внесок у вигляді грошових на негрошових ресурсів;
- подайте вашу ідею проекту та зачекайте на відгук грантодавця;
- врахуйте хвили конкурсу на 2024 рік із дедлайнами: до 15 березня, 15 липня або 15 листопада;
- заповніть усю аплікаційну форму;
- очікуйте результатів;
- у випадку позитивного рішення підтвердьте та підпишіть грантовий договір, почніть реалізацію проекту;
- якщо проект не отримав підтримку, зверніться за зворотнім зв'язком і розгляньте можливість перегляду або модифікації ідеї для нової подачі.

Висновки. Отже, аналіз грантових можливостей Міжнародного Вишеградського Фонду для стимулювання регіонального співробітництва продемонстрував цілі та пріоритети донорської установи в підтримці проектів взаємодії України, Чехії, Угорщини, Польщі і Словаччини. Дослідження показало, що міні-гранти V4 Gen покликані просувати демократичні цінності, громадянську участь і транскордонний діалог серед молоді. Пілотний проект у 2024 році підтримує короткострокову мобільність молоді також в Україні. А інструмент «Вишеград+ гранти» доступний для українських організацій на більш лояльних умовах. Поза увагою залишилися грантові інструменти Міжнародного Вишеградського Фонду, які не є доступними для організацій із України. Ці аспекти можуть стати предметом наступних наших досліджень.

Список використаних джерел:

1. Вишеград+ гранти. Visegrad Fund. URL: <https://www.visegradfund.org/apply/grants/visegrad-plus-grants/> (дата звернення: 02.02.2024).
2. Вишеградський фонд. Visegrad Fund. URL: <https://www.visegradfund.org/about-us/the-fund/> (дата звернення: 03.02.2024).
3. П'ятакова Г. Тенденції розвитку освітніх зв'язків країн Вишеградської групи та України. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2018. № 33. С. 194–204. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/pedagogics/article/view/9968> (дата звернення: 13.02.2024).
4. GRANT GUIDELINES for Visegrad, Visegrad+ and Strategic Grants. Visegrad Fund. 12 p. URL: https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/uploads.mangoweb.org/shared-prod/visegradfund.org/uploads/2023/12/Grant-Guidelines_2024.pdf (дата звернення: 03.02.2024).
5. Кобеля-Звір М.Я. Грантові програми транскордонного співробітництва: можливості, перспективи, перепони. *Економічний простір*. 2023. № 186. С. 44–48. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/handle/123456789/11096> (дата звернення: 03.02.2024).
6. Корнелюк О., Матюшок В. Транскордонні програми та проекти в Україні. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2021. № 2 (10). С. 199–212. URL: <https://www.relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/209/199> (дата звернення: 11.02.2024).
7. Кудряченко І. Україна і Вишеградська четвірка: стан та перспективи співпраці. *Україна та Вишеградська четвірка: на шляху до взаємовигідних відносин* : матер. Міжн. конф. / упор. В. Пулішова, Т. Стражай. Ужгород, 13–14 травня 2010 р. в рамках проекту SUREC (Братислава). С. 37–53. URL: <http://www.sfpa.sk/surec/static/pdf/kniha-uashengen-ua.pdf> (дата звернення: 05.02.2024).

8. Лемко Ю.Р. Перспективи розвитку транскордонних відносин Польщі, України та Білорусі. *Регіональні студії*. 2020. № 23. С. 28–31. URL: http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/23/23_2020.pdf#page=28 (дата звернення: 13.02.2024).

9. Кобеля-Звір М.Я., Звір Ю.В. Основні підходи до класифікації грантів. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2023. № 74. С. 102–107. URL: <http://www.journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1448> (дата звернення: 16.02.2024).

10. Трофименко М.В. Публічна дипломатія Вишеградської групи. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*. 2019. Вип. 24. С. 300–306. URL: <https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4155> (дата звернення: 03.02.2024).

11. Міні-гранти V4 Gen. Visegrad Fund. URL: <https://www.visegradfund.org/apply/grants/v4-gen/> (дата звернення: 06.02.2024).

12. Максименко Н.В., Шкаруба А.Д. Щодо видання колективної монографії за проектом міжнародного Вишеградського фонду. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Екологія»*. 2022. № 27. С. 94–100. URL: https://journals.urau.ua/visnykhn_ecology/article/view/284473 (дата звернення: 05.02.2024).

13. Центр розвитку «ЧАС ЗМІН». URL: <https://chaszmin.com.ua/granty-2024/> (дата звернення: 03.02.2024).

References:

1. Vyshehrad+ hranty. Visegrad Fund. [Visegrad + grants. Visegrad Fund]. Available at: <https://www.visegradfund.org/apply/grants/visegrad-plus-grants/> (accessed February 2, 2024).

2. Vyshehads'kyj fond. Visegrad Fund. Available at: <https://www.visegradfund.org/about-us/the-fund/> (accessed February 3, 2024).

3. P'iatakova H. (2018) Tendentsii rozvytku osvitynih zv'iazkiv krain Vyshehads'koi hrupy ta Ukrainy [Trends in the development of educational relations between the countries of the Visegrad Group and Ukraine]. *Visnyk Lviv's'koho universytetu. Seriya pedahohichna*, no. 33, pp. 194–204. Available at: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/pedagogics/article/view/9968> (accessed February 13, 2024).

4. GRANT GUIDELINES for Visegrad, Visegrad+ and Strategic Grants. Visegrad Fund. 12 p. Available at: https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/uploads.mangoweb.org/shared-prod/visegradfund.org/uploads/2023/12/Grant-Guidelines_2024.pdf (accessed February 3, 2024).

5. Kobelia-Zvir M. Ya. (2023) Hrantovi prohramy transkordonnogo spivrobotnytstva: mozhlyvosti, perspektyvy, perepony [Grant programs of cross-border cooperation: opportunities, prospects, obstacles]. *Ekonomichnyj prostir*, no. 186, pp. 44–48. Available at: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/handle/123456789/11096> (accessed February 3, 2024).

6. Korneliuk O., Matiushok V. (2021) Transkordonni prohramy ta proiekty v Ukraini [Cross-border programs and projects in Ukraine]. *Mizhnarodni vidnosyny, suspil'ni komunikatsii ta rehional'ni studii*, no. 2 (10), pp. 199–212. Available at: <https://www.relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/209/199> (accessed February 11, 2024).

7. Kudriachenko I. (May 13-14, 2010) Ukraina i Vyshehads'ka chetvirka: stan ta perspektyvy spivpratsi [Ukraine and the Visegrad Four: state and prospects of cooperation]. *Ukraina ta Vyshehads'ka chetvirka: na shliakhu do vzaiemovyhidnykh vidnosyn* : mater. Mizhn. konf. / upor. V. Pulishova, T. Strazhaj. Uzhhorod, v ramkakh proektu SUREC (Bratyslava). P. 37–53. Available at: <http://www.sfpa.sk/surec/static/pdf/kniha-uashengen-ua.pdf> (accessed February 5, 2024).

8. Lemko Yu. R. (2020) Perspektivy rozvytku transkordonnykh vidnosyn Pol'schi, Ukrainy ta Bilorusi [Prospects for the development of cross-border relations between Poland, Ukraine and Belarus]. *Rehional'ni studii*, no. 23, pp. 28–31. Available at: http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/23/23_2020.pdf#page=28 (accessed February 13, 2024).

9. Kobelia-Zvir M. Ya., Zvir Yu. V. (2023) Osnovni pidkhody do klasyfikatsii hrantiv [Basic approaches to the classification of grants]. *Visnyk LTEU. Ekonomichni nauky*, no. 74, pp. 102–107. Available at: <http://www.journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1448> (accessed February 16, 2024).

10. Trofymenko M. V. (2019) Publichna dyplomatiiia Vyshehads'koi hrupy [Public diplomacy of the Visegrad Group]. *Visnyk Mariupol's'koho derzhavnoho universytetu. Seriya: Istoriiia. Politolohiia*, is. 24, pp. 300–306. Available at: <https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4155> (accessed February 3, 2024).

11. Mini-granty V4 Gen. Visegrad Fund. [Mini-grants V4 Gen. Visegrad Fund]. Available at: <https://www.visegradfund.org/apply/grants/v4-gen/> (accessed February 6, 2024).
  12. Maksymenko N. V., Shkaruba A. D. (2022) Schodo vydannia kolektyvnoi monohrafii za proektom mizhnarodnoho Vyshehrads'koho fondu [Regarding the publication of a collective monograph under the project of the international Visegrad Foundation]. *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriiia «Ekolohiia»*, no. 27, pp. 94–100. Available at: https://journals.urau.ua/visnukkhnu_ecology/article/view/284473 (accessed February 5, 2024).
  13. Tsentr rozvytku «ChAS ZMIŇ» [«TIME OF CHANGES» development center]. Available at: <https://chaszmin.com.ua/granty-2024/> (accessed February 3, 2024).
-